

reverteretur cum uxore, Laurentio Manniæ electo, & multis nobilibus prope fines Radlandiæ orta tempestate submersus est.

MCCXLIX. Reginaldus Olavi filius, frater Haraldæ cæpit regnare pridie Nonas Maji, & tricesima die ejusdem occisus est ab Yvaro milite, & à suis, in prato prope ecclesiam S. Trinitatis ad Australem partem; sepultusque est in ecclesia S. Mariæ de Ruffin.

Eo tempore Alexander Rex Scotorum coadunavit multas naves, ut sibi subjiceret insulas, & in insula Kerwaray febre correptus moritur.

Haraldus filius Godredi Don Regis nomen in insulis usurpavit, omnes principes Haraldæ Regis Olavi filii exules fecit, & profugos ejus principes, & optimates pro eis constituit.

MCCCL. Haraldus filius Godredi Don vocatus per literas adiit Regem Norwegiæ, qui detinuit illum in carcere, quod regnum injustè occupasset.

Eodem anno applicuerunt apud Roghalwaht Magnus Olavi filius, & Ioannes filius Dugaldi, qui regem se nominabat, sed Mannenses agrè ferentes quod Magnus non nominaretur, repulerunt eos à littore suo, quorum multi naufragio perierunt.

MCCCLII. Venit Magnus Olavi filius ad Manniam, & constitutus est Rex, sequenti anno profectus est ad regem Norwegiæ & mansit ibi per annum.

MCCCLIII. Hæc rex Norwegiæ constituit Magnum filium Olavi regem insularum, & confirmavit eas sibi, hæredibus suis, & nominatim Haraldæ fratri ejus.

MCCCLVI. Magnus rex Manniæ profectus in Angliam, fit Miles à rege Angliæ.

MCCCLVII. Ecclesia S. Mariæ de Ruffin dedicata est à Richardo Sodorenfi.

MCCCLX. Hæc Rex Norwegiæ venit ad partes Scotiæ, & nihil expediens, versus ad Orcades ibi apud Kirwas moritur, & sepultus est Bergæ.

MCCCLXV. Obiit Magnus filius Olavi Rex Manniæ & insularum apud castellum de Ruffin, & sepultus in ecclesia S. Mariæ de Ruffin.

MCCCLXVI. Translatum est regnum insularum propter Alexandrum Regem Scotorum.

Quæ sequuntur alio caractere, & recentiore descripta sunt.

MCCCLXX. Die septimo Octobris classis Alexandri Regis Scotorum applicuit apud Roghalwath, & sequenti die ante solis ortum commissum est prælium inter Mannenses & Scotos, & ceciderunt 535 Mannensium, Vnde quidam versificator,

L. decies, X ter, & pente semel cecidere,
Mannica gens de te, damna futura cave.

MCCCLXXI. Robertus Rex Scotorum obsedit Castrum de Ruffin, quod Dingway Dowyl tenuit contra eum, sed tandem Rex Castrum cepit.

MCCCLXXVI. Die Ascensionis, Richardus le Mandevile, & fratres ejus cum magnatibus aliis Hiberniæ applicuerunt apud Ramaldwath, petentes sibi victualia, & argentum ministrari, quod de prædati erant per hostes super eos continuè debellantes. Cum Communitas respondisset se nihil velle dare, processerunt contra Mannenses cum duabus turmis, quousque venerunt sub latere mon-

tis Warthfell, in campo ubi manebat Iohannes Mandevile, & ibi commissio prælio de vicerunt Hibernici Mannenses, spolia verunt insulam, & Abbatiam de Ruffin, & cum per mensem in insula perendinassent, implatis navibus ad propria sunt reversi.

Haec
nus è li-
bro illo
antiquo.

Finis Chronici Regum Manniæ.

Sequentis historia seriem nunc ex
aliis attexam.

CVM Alexander Tertius Rex Scotorum occiduis insulis partim victoria, partim pecunia Norwegorum Regi numerata potitus esset, Manniam etiam quasi ex earum numero aggressus est, virtuteque Alexandri Steward sub suam redegit ditionem; Regulamque imposuit ea lege ut sibi navali bello cum decem navibus, quodcumque juberet præsto adesset. Maria tamen filia Reginaldi Regis Manniæ (qui devenerat ligius homo Iohannis Regis Angliæ) litem de insula intendit coram Rege Angliæ, sed responsum tulit ut à Scoto peteret, quod ille tunc temporis Insulam tenuerit. Ejus autem ex filio nepos Ioannes VValdebeof (nupta enim fuit Maria in familiam de VValdebeof) jus avitum persequutus est in Parlamento anno Edw. Primi tricesimo tertio, coram Angliæ Rege tanquam Superiore Domino regni Scotiæ. Nihil aliud tamen responsi tulit, quam (ut ex ipsis sacris scriptis loquar) Sequatur coram Iustitiariis de Banco Regis, audiat, & fiat justitia. Sed quod ille jure non potuit, Guilielmus de Monteacuto affinis ejus (erat enim è Mannensium Regum familia oriundus) armis obtinuit. Tumultuaria enim Anglorum manu Scotos omnes Insula exturbavit, sed cum ille ad hoc bellum magnum æs alienum conflasset, nec unde nomina dissolveret, haberet; Antonio Bec Episcopo Dunelmensi, & Patriarchæ Hierosolymitano in septem annos oppignoravit & usumfructum legavit, eidemque Antonio mox Rex ad vitam concessit. Postea deliciis suis Petro de Gaveston concessit Rex Edwardus Secundus, quo tempore illum Cornubiæ Comitem creavit, illoque extincto dedit Henrico de Bellomonte cum omni dominio & justitia regali. Scoti autem mox sub Roberto Brus recuperarunt, & Thomas Randolphus bellicosus ille Scotus, ut longo post tempore Alexander Dux Albanæ se Manniæ Dominos scriptitarunt, & recentioribus Regum Insularum insignibus usi sunt, videlicet tribus humanis tibiis armatis, conjunctis, & poplitibus inflexis, cujusmodi Sicilia nudis ad tria designanda promontoria olim numismatibus exhibuit. Antea tamen (ut è sigillis ipsorum Regum vidimus) navis velo complicato illis in usu erat, cum titulo Rex Manniæ & Insularum. Scotis circa annum MCCCLXII Guilielmus de Monteacuto junior Comes Sarisburie armata manu extorsit, qui Manniam cum corona Anno Domini MCCCLXII, (ut habet Walsinghamus) Guilielmo Scrop grandi pecunia vendidit. Quo ob læsam majestatem capite multato & bonis publicatis, in Henrici Quar-

Domini
Manniæ.

Insignia
Regum
Manniæ.

Insignia
antiqua Siciliæ.